

ضرورت ورود اقتصاد مقاومتی در برنامه درسی پیش دبستان

مهدی مروجی
کارشناس ارشد تعلیم و تربیت اسلامی

زندگی هستند - آشنا نشوند. البته تا زمانی که همه ما به دانش بنیان بودن اقتصاد فکر نکنیم، نمی توان از آن ها توقع نگاه اقتصادی و مقاومت واقعی در برابر مشکلات زندگی (با توجه به مراحل رشد هر فرد در سطح زندگی) را داشت.

ضرورت آموزش اقتصاد مقاومتی برای کودکان

معمولاً دولت ها سعی می کنند نیازهای مختلف خود را در فضای کلاس و مدرسه دنبال کنند. برای مثال، ایالات متحده به رغم اینکه خود مایه نامنی دنیاست، کتابی ۴۰۰ صفحه ای از وزارت دفاعش به چاپ رسانده که هر صفحه آن تقریباً یک مورد از مسائلی است که جامعه آمریکا با آن مواجه است. از معلمان درس های مختلف نیز خواسته شده است که از این موردها بر حسب نیاز و به تناسب، در فضای کلاس و لابه لای درس ها استفاده کنند و دانش آموزان را با نیازها و مسائل امنیتی، چه امنیت داخلی و چه امنیت بین المللی، آشنا سازند. این مورد نشان دهنده آن است که چگونه تحولات و پویایی های محیطی، در بسته آموزشی تعلیم و تربیت، خود را به عرصه مدرسه و کلاس می رساند. با این مقدمه به این سؤال

آن ها و در شرایط آرمانی تبدیل چنین شرایطی به فرصت؛ اقتصاد مقاومتی کاهش وابستگی ها و تأکید روانی بر مزیت های تولید داخل و تلاش برای خودتکایی است. البته اقتصاد مقاومتی نباید منفعل و بسته باشد بلکه باید پویا و پیشرو تعریف شود.^۴

کاربرد اقتصاد مقاومتی

قسمتی از پیام آیات سوره یوسف (ع) به این مطلب اشاره دارد که آن حضرت در مصر با بحران های عظیم مواجه بود و مشکلات اقتصادی، آن سرزمین را به کام ورشکستگی کشانده بود ولی طرح اقتصاد مقاومتی و نظارت دقیق ایشان بر اجرای قانون و عملکرد کارگزاران موجب شد که حضرت آن بحران سهمگین اقتصادی را به درستی مدیریت کنند و کشور را در امنیت و آرامش نگه دارند.^۵

ماهیت اقتصاد مقاومتی

امروزه جمهوری اسلامی در حوزه های اقتصادی با مسائل و مفاهیمی مواجه است که تاکنون چه در عرصه نظر و در کتاب های درسی، و چه در عرصه عمل ما به ازای واقعی نداشته است. بر این اساس، تا دانش آموزان در مدرسه با اصطلاحات اقتصاد و مقاومت - که اصل

اشاره

در تاریخ کشور ما عبارت «اقتصاد مقاومتی» اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح شد. در این دیدار، رهبر معظم انقلاب ضمن اشاره به معنای «اقتصاد مقاومتی» و مفهوم کارآفرینی، برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمدگی کشور برای جهش» را بیان نمودند.^۱ نویسنده با مراجعه به آیات قرآن و با توجه به اهمیت و جایگاه اقتصاد مقاومتی، اولویت هایی را که می بایست در برنامه^۲ و فعالیت های آموزشی و پرورشی پیش دبستان قرار گیرد، به روش توصیفی و کار کتابخانه ای از منابع مختلف و بیانات مقام معظم رهبری، گردآوری و در نوشته حاضر مطرح کرده که امیدوار است مورد توجه مربیان محترم قرار گیرد.

کلیدواژه ها: کتاب قرآن، اقتصاد مقاومتی، دانش آموز و برنامه درسی

معناشناسی اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی یعنی تشخیص حوزه های فشار، در شرایط کنونی تحریم، و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی اثر کردن

در این برهه از زمان که رکود اقتصادی سراسر جهان را در بر گرفته است، ما بیش از هر زمان دیگری نیاز داریم فرزندان خویش را با سواد اقتصادی مقاومتی، مہیای زندگی امروز و آینده کنیم

عرصهٔ تعلیم و تربیت برنامه‌ریزی کنند و با تشکیل کمیته‌های تخصصی در برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت با توجه به اقتضای سنی کودک، مفاهیمی همچون قناعت و صرفه‌جویی را با هدف ارتقای آموزش برای اعتلای اقتصادی کشور پیگیری نمایند؛ کما اینکه همهٔ کشورهای پیشرفتهٔ دنیا، بعد از رسیدن به سطوحی از رشد اقتصادی معمولاً پروژه مقاومت‌سازی و استحکام کشور خود را کلید زده‌اند. برای مثال، مالزی یا کره جنوبی با هیچ‌یک از مشکلاتی که ما در اقتصاد ایران به سبب مواجهه با استتکار جهانی داریم، مواجه نیستند اما در عین حال همهٔ پروژه‌های مقاومت‌سازی و مستحکم‌سازی اقتصادی خود را داشته‌اند.

نظر به نقش و اهمیت آموزش‌های پیش از دبستان در فراهم کردن زمینه‌های رشد و آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه، نیاز داریم در سطح پیش‌دبستان

می‌رسیم که آیا ضرورت دارد سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری که بالغ بر پنجاه سیاست کلی است، در برنامه‌های درسی انعکاس پیدا کند؟ جواب مثبت است؛ زیرا در این برهه از زمان که رکود اقتصادی سراسر جهان را در بر گرفته است، ما بیش از هر زمان دیگری نیاز داریم فرزندان خویش را با سواد اقتصادی مقاومتی، مہیای زندگی امروز و آینده کنیم.

مادهٔ ۱۶ سیاست‌های ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در خصوص اقتصاد مقاومتی، در اشاره به موضوع صرفه‌جویی در هزینه‌هاست.^۷ با توجه به بی‌ظن بودن ظرفیت وزارت آموزش و پرورش که از به‌کارگیری حدود یک میلیون کارمند و ارتباط با تقریباً ۱۳ میلیون نفر دانش‌آموز نشئت می‌گیرد، به راحتی می‌توان به مسئلهٔ صرفه‌جویی و بهینه کردن عملکردها به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین راهکارهای تحقق اقتصاد مقاومتی توسط این وزارت‌خانه پی برد. در این راستا شایسته است مسئولان امر برای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در

مفاهیم دیگر برای برنامه آموزش اقتصاد مقاومتی برای کودکان پیش دبستانی عبارت‌اند از: مفهوم پس‌انداز، مفهوم مقررری، سرمایه‌گذاری، کسب درآمد (لقمه حلال)، صدقه، اسراف و مفهوم بودجه‌بندی، از طریق قصه‌گویی، بازی، نقاشی، گفت‌وگو، نمایش، تئاتر فیلم و بررسی احادیث و روایات با توجه به سن و ظرفیت فکری کودک

برای این مسئله برنامه داشته باشیم. به‌نظر می‌رسد طرح سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در برنامه پیش‌دبستان به دو صورت می‌تواند انجام بگیرد. در معنای عام، همچنان که در حوزه بهداشت و سلامت به اطلاعات عمومی نیازمندیم، در عرصه اقتصاد هم لازم است سواد اقتصادی - یکی از ساحت‌های شش‌گانه برنامه درسی ملی است، - زمینه ورود طرح اقتصاد مقاومتی به مقوله برنامه پیش‌دبستان باشد، اما تعلیم و تربیت اقتصاد مقاومتی یک معنای خاص هم دارد که نیازمند کلید واژه‌ها و مفاهیم خاصی است که در هر سیاست ذکر شده^۱ و بحث ناظر بر هر یک از سیاست‌هاست که متأسفانه به علت عدم ظرفیت این مقاله فقط برخی از کلیدواژه‌ها

و دلالت‌های تربیتی بومی شده آن را مرور می‌کنیم. امیدواریم درمحتوا مقوله اقتصاد مقاومتی و حاشیه‌های آن یعنی اسراف و تبذیر و حتی مفاهیم اولیه آن مورد توجه برنامه‌ریزان برنامه درسی قرار گیرد. با این امید که مربیان محترم با توجه به سن و ظرفیت کودک مسائل را طرح خواهند نمود.

بعضی از کلید واژه‌های سیاست‌های ۲۷ گانه^۲ بهره‌وری و توانمندسازی

لازم است کودک این مفهوم را با مثال‌های کاربردی متعدد در انجام فعالیت‌ها یاد بگیرد تا در مجموع به درک کاربردی مفاهیم برسد.

○ مقوله امنیت غذایی

کودک و به‌ویژه اولیا و مربیان او باید در فعالیت‌ها تصویری از جغرافیای غذایی کشور، آسیب‌ها و فرصت‌های آن را داشته باشد و لزوم توجه به ایجاد این ذخایر در کشور را تشخیص دهد.

○ مصرف

اصلاح الگوی مصرف در افزایش کارایی، عدم اسراف و تبذیر باید به‌صورت کاربردی و مصداقی در برنامه و فعالیت‌های پیش‌دبستان پیگیری شود. در این راستا، استفاده از وسایل کمک‌آموزشی و بازی‌های گروهی با درون‌مایه اقتصادی با توجه به تجربه و خلاقیت مربیان و آشنایی والدین با این تکالیف از طریق آموزش خانواده یکی از اقدامات ارزشمندی است که می‌تواند مفید باشد.

مفاهیم دیگری که می‌توان از آن‌ها در برنامه آموزش اقتصاد مقاومتی برای کودکان و اولیای پیش‌دبستانی بهره برد عبارت‌اند از: مفهوم پس‌انداز، مفهوم

مقررری، مفهوم سرمایه‌گذاری، کسب درآمد (لقمه حلال)، صدقه، اسراف و مفهوم بودجه‌بندی، از طریق قصه‌گویی، بازی، خاطره‌گویی، شعر، گفت‌وگو، نقاشی، نمایش خلاق، سرود، انیمیشن، تئاتر فیلم و بررسی احادیث و روایات با توجه به سن و ظرفیت فکری کودک.

مفاهیم پیشنهادی برای هر یک از دوران رشد با توجه به سطح دانش و نگرش و مهارت کودک قابل تغییر و جابه‌جایی است و مرزبندی مطلق ندارد. در آموزش مفاهیم بایستی بنا به دوران رشدی مخاطبان از روش‌های متنوع (که فعالیت‌ها از این ظرفیت برخوردارند) استفاده کرد تا در کودکان نهادینه شود. بدون تردید، راه برای بررسی بیشتر بر اصحاب نظر مفتوح است و نگارنده مشتاق برداشته شدن گام‌های مؤثری در این ساحت می‌باشد.

پی‌نوشت‌ها

1. Economic Strenght
۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، ۸۹/۶/۱۶
۳. منظور از برنامه فعالیت‌های آموزشی و پرورشی
۴. همان
۵. سوره یوسف، آیات ۵۵ و پس از آن
۶. پیغامی عادل، درآمدی در باب تعلیم و تربیت رسمی و اقتصاد مقاومتی - مهر ۱۳۹۴
۷. ابلاغیه رهبر معظم انقلاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۲۹ بهمن‌ماه/۱۳۹۲
۸. علاقه‌مندان می‌توانند به ابلاغیه رهبر معظم انقلاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام (۲۹ بهمن‌ماه/۱۳۹۲) مراجعه کنند.
۹. اقتباس از درآمدی در باب تعلیم و تربیت رسمی و اقتصاد مقاومتی

منابع

۱. قرآن
۲. مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۸۹) تفسیر نمونه (تهیه و تنظیم: حجت‌الاسلام ابوالقاسم نژادی دامغانی).
۳. پیغامی عادل. (۱۳۹۴). درآمدی در باب تعلیم و تربیت رسمی و اقتصاد مقاومتی.
۴. وبگاه khamenei.ir.
۵. میرمعزی، سیدحسن، (۱۳۹۱)، اقتصاد مقاومتی و ملزومات آن (با تأکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری)، اقتصاد اسلامی.